

Pokyny pro autory sborníku Speleofórum

1. Příspěvky zasílejte na adresu redakce@speleo.cz. Prosíme všechny autory, pokud nedostanou potvrzení o převzetí příspěvku, aby se nám na uvedenou adresu ozvali a ujistili se, že byl skutečně příspěvek doručen a redakcí převzat.

2. Příspěvky musí být do redakce doručeny do termínu vyhlášené uzávěrky. Pouze zcela **výjimečně a v odůvodněném případě** je možné před vyhlášeným termínem uzávěrky dohodnout s redakcí pozdější termín dodání příspěvku nebo některé jeho části.

3. Příspěvky je třeba zasílat vždy v úplné podobě. Přílohy se přidávají jako další samostatné přílohy do téhož emailu jako je soubor s textem, lze je zaslat dalšími emaily nebo je vložit sbalené do archívu *.zip, nebo, v případě velkého datového objemu, je vhodnější vložit text vlastního příspěvku do emailu a přílohy zaslat cestou datové úschovny, např. –

<http://www.uschovna.cz/>.

4. Vlastní text příspěvku je zaslán v textovém souboru běžně užívaného formátu, přednostně ve formátu *.doc, *.docx nebo *.rtf. **Rozsah textu je maximálně 10 NS (to je 18 000 znaků, nikoli deset stránek textu)**. Delší příspěvky je možné zaslat pouze po domluvě s redakční radou.

5. Povinné součásti příspěvku:

5.1. Titul příspěvku/nadpis

5.2. Autoři a jejich příslušnost

Milan Geršl¹, Fraňo Travěnek², Libor Čech³

¹ Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, ÚZPET, Zemědělská 1, 613 00 Brno, gersl@mendelu.cz

² ZO ČSS 6–23 Aragonit, Hranice

³ ZO ČSS 7–02 Hranický kras, Olomouc

5.3. Text/stat'

Text příspěvku je zpravidla rozdělen do kapitol nebo podkapitol (např. Úvod, Popis lokalit, Závěr), ale není to podmínkou, zejména pro expediční zprávy, kratší

příspěvky apod. Kapitoly a podkapitoly se mohou očíslovat (jakkoli) aby byla jasná jejich hierarchie a posloupnost. Nicméně složitější hierarchické členění (systém více typů podkapitol než 3) se nedoporučuje. V otištěné verzi se toto číslování neobjeví, projeví se odlišným typem a velikostí písma!

5.3.1. Citace literatury v textu

V textu se citují použité zdroje, publikované, nepublikované, osobní sdělení apod. a to na příslušném místě, nebo v souvislosti s použitím části již publikovaného textu (zde je to povinností danou mj. autorským zákonem). Doslovná citace jakékoli pasáže (i části věty) z původního textu nebo osobní vyjádření (např. „*kdy už tam budem*“) se uvádí a končí „*uvozovkami*“ a je *kurzívou*.

V textu a v popiscích tabulek, obrázků, fotografií a dalších příloh se cituje následovně: podle Nováka (1988), jak uvedli Novák a Nováková (1989), jak se domnívá Novák a kol. (1989), nebo: chodba náhle končí (Novák 1988), chodba jde nahoru (Novák a Nováková 1989) či vrstvy jsou svislé (Ford a kol. 2009).

Pokud je v závorce citací více, oddělují se středníkem a citace jsou seřazeny od nejstarších po nejnovější podle vrocení citace (Novák 1988; Novák a kol. 1989; Ford a kol. 2009), tedy v žádném případě podle abecedy. Citace jednoho autora se oddělují jen čárkou (Novák 1987, 1988).

Když je potřebné odcitovat osobní sdělení poznatku, který není nijak publikován, použije se (Novák, osob. sděl. 2006) v anglickém souhrnu (Novák, pers. comm. 2006).

5.3.2. Citace jakékoli přílohy k článku v textu

Všechny přílohy ke článku musejí být odkázány na příslušném místě v textu. Všechny grafické přílohy, až už se jedná o fotografii, mapu, graf či obrázek, tvoří samostatnou řadu číslovanou od obr. 1. **Nerozlišujte v textu odkazy na obr., foto, mapa, graf, apod. Na vše grafické (co není tabulka) se odkazuje jako na obrázek nebo obr., pokud je v závorce.** V textu se odkaz použije ve formátu - jak je uvedeno na obrázku X, pokud je odkaz v závorce, cituje se - v mapě Velkého domu (obr. X).

Pokud se odkazuje na více příloh, pak se uvádějí následovně: na obrázcích 1 až 3 /lze i 1–3/, pokud jsou odkazy v závorce, pak (obr. 1 až 3 i 1–3).

Pokud příloha není uvedena v závorce, zásadně se nepoužívá zkratka obr. a už nikoli velké písmeno na počátku (Obrázek). Odkaz na obrázek v anglickém souhrnu se vypsáný v textu píše s velkým písmenem na počátku (Figure X), zkratky v závorce pak písmenem velkým (Fig. X).

Tabulky tvoří samostatnou řadu (začínající tab. 1), v českém jazyce rozepsaná na tabulka 1, anglicky Table 1. Pro odkazy na ně platí stejná pravidla jako pro obrázky.

Popisek příloh se uvádí ve formátu:

Obr. 1. Popisek obrázku (foto M. Novák).

Fig. 1. Description of the Figure (Photo by M. Novák).

Tabulka 1 Co je v tabulce.

Table 1 What is in the Table.

Důležitá je posloupnost odkazů na přílohy (obr., tab., grafy, mapy, foto atd.) v textu. **Absolutně NELZE** začínat odkazem na jiný obrázek či tabulku než 1! Obrázky a tabulky je nutné uspořádat tak, aby logicky ilustrovaly text a hlavně ve správné posloupnosti – tedy 1, 2, 3, 4, 5 atp. Pokud je potřeba odkázat na již uvedenou přílohu, toto není problém, ale nelze odkázat na tabulku 2 aniž před tím byla odkázána tabulka 1. Pokud je obrázek rozčleněn na dílčí přílohy (např. v obrázku jsou 4 foto), tak dílčí přílohy musejí být uspořádány tak, aby umožňovaly posloupnost odkazu (nelze odkázat na obr. 4B a teprve pak na obr. 4A), pokud to příloha graficky a prostorově neumožňuje, je potřeba tomu přizpůsobit text, tak aby byl nejprve odkázán obrázek 4A a pak teprve 4B!

5.4. Seznam literatury

Všechny zdroje citované v textu a popiscích či vysvětlivkách k přílohám musejí být uvedeny v seznamu literatury a naopak všechny citace ze seznamu literatury musejí být v textu a popiscích či vysvětlivkách k přílohám řádně a na příslušném místě odcitovány.

Přesný návod jak citovat, je zařazený na konci pokynů.

5.5. Přílohy

Přílohy představují zejména fotografie, tabulky, kresby, grafy či mapy. Přílohy se nikdy nevkládají přímo do textového souboru, obsahujícího text příspěvku, ale jsou zasílány jako samostatné soubory. Pozice příslušné přílohy v textu může být naznačena popiskem přílohy nebo jen upozorněním obrázek XY nebo přílohou v co nejmenším rozlišení na pozici vloženými – pozor, při lámání dochází k posunům v textu.

Přílohy se do redakce posílají v úpravě, která jednoznačně umožní identifikaci přílohy ke konkrétnímu textu – tedy v žádném případě neoznačujte přílohy jako obr. 1. či tab. 3., ale např. Eman_obr_1, Hranice_tab_2, a podobnou formou je potřeba nazvat i vlastní Word či rtf text: Eman_text, Hranice_text.

Přílohy musí být dodány v kvalitě, přiměřené jejich určení k tisku:

Plánky a mapy dodávejte naskenované pro text na 300 dpi (lépe 400 dpi) při tiskové velikosti 1:1.

Fotografie na obálku by měla mít rozměr minimálně 305 × 214 mm / 400dpi.

Formáty obrázků a fotografií: *.tif, *.jpg,

Formáty vektorových obrázků: *.eps, *.ai nebo *.pdf (ideálně v barevném režimu CMYK).

U map či tabulek s vpisovaným textem (mimo tabulky ve formátu *.xls nebo *.doc) omezte vpisované údaje na geografické názvy (ty se nepřekládají) a vysvětlivky označte tradičně a-x nebo 1-Y a dejte je do popisek pod mapy nebo tabulky – lze je snadněji přeložit. **Pokud jsou popisky přímo v mapě nebo tabulce, musí být česky i anglicky.** Grafy musí být jako obrázky ve formátu .pdf, .jpg

Mapy popisujte dostatečně velkým písmem, které bude čitelné i po zmenšení (velikost typů /písmenek po zmenšení by měla být alespoň 1,5 mm).

Závěr

Příspěvky, které nemají úpravu požadovanou Pokyny pro autory sborníku Speleofóra budou vráceny autorům k upravení podle Pokynů autorům a tohoto návodu.

Ediční rada ČSS

Přílohy k pokynům:

- 1, Jak správně citovat
- 2, Nejčastější lingvistické a typografické chyby
- 3, Autorský zákon

Příloha č. 1 – Jak správně citovat

Seznam literatury je řazen zásadně abecedně, nikoli podle vnošení citovaného díla (vnošení je pomocným hlediskem pro více prací citovaného autora nebo kolektivu a řadí se od nejstaršího k nejmladšímu, nikdy naopak).

Geršl M. (2013): Výsledky novodobých výzkumů a model geneze raftových – gejírových stalagmitů. – *Acta speleologica*, 4: 38–47. Průhonice.

Geršl M. (2016): Rozlišení vod Hranického krasu na základě archivních analýz. – *Zprávy o geologických výzkumech v roce 2015*, 49: 247–252. Praha.

Pokud jsou uváděna společná díla ze stejného roku, řadí se podle příjmení prvního, druhého, třetího až x-tého autora (tedy Geršl, Filippi a Bruthans před Geršl a Travěnc, přestože první citaci napsali autoři tři a druhou jen dva, na počtu nezáleží):

Geršl M., Filippi M., Bruthans J. (2002): Nález raftových stalagmitů v solném krasu v Íránu. – *Speleofórum*, 27: 119–122. Praha.

Geršl M., Travěnc F. (2002): Gejírové stalagmity Hranického krasu ve světle nových poznatků. – *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat. Sborník referátů*: 26–30. Olomouc.

V případě, že naprosto stejně složený autorský kolektiv a ve stejném roce publikuje více citovaných prací, pak o pořadí rozhoduje abecedně první slovo a další slova v názvu článku.

Geršl M., Travěnc F. (2002a): Gejírové stalagmity Hranického krasu ve světle nových poznatků. – *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat. Sborník referátů*: 26–30. Olomouc.

Geršl M., Travěnc F. (2002b): Gejírové stalagmity v Hranickém krasu – nová teorie geneze. – *Speleofórum 2002*, 21: 67–69. Praha.

Pokud se musí odcitovat dílo, které autor příspěvku neviděl, ale je notoricky známo, provede to následovně (za i neúplnou citaci uvede n. v. = *non vidí*), viz např. Komenského mapa Moravy: Komenský J.A. (1627): *Moraviae Nova et Post Omnes Priores Accuratissima delineation*. (n. v.)

Citace musejí důsledně dodržovat podobu uváděnou tím kterým médiem – pokud jsou čísla (většinou svazky) v latinských číslicích, cituje se v latinských číslicích (např. LX nikoli 60, např. *Acta Musei Moraviae, Sci. Geol.*, LX). Pokud časopisecká řada má kromě čísla svazku rovněž čísla jednotlivých čísel, uvádějí se zásadně čísla obě, např. *Československý kras*, IV, 4, nebo *Věstník Ústředního ústavu geologického*, 35, 2–3, některé řady mají potom ještě číslo pořadové: *Nature*, 128, 11, 7849. Čím úplnější citace, tím snadněji ji čtenář najde.

Po názvu článku/monografie je tečka, odrážka a pomlčka, poté za odrážkou název periodika, vydavatelství či archivu. Názvy periodik se uvádějí *kurzívou*, jakož i názvy monografií a nepublikovaných archivních děl. U mezinárodních periodik se na konci neuvádějí místa vydání, u čistě lokálních ano (např. časopis s názvem *Speleo* je vydáván různými vydavateli v různých státech a místo vydání jasně určí o jaké *Speleo* jde).

Běžné druhy citací ve sborníku *Speleofóra* vypadají následovně – úprava citovaných prací je závazná:

Bláha P., Karous M., Kněz J., Müller K. (1999): Možnosti georadaru v inženýrském průzkumu. – *Geotechnika*, 2, 3: 12–15.

Daňko J., Bližkovský M. (1968): *Zpráva o geofyzikálním měření v severní části Moravského krasu*. – Archiv Geografického ústavu ČSAV: 62 s. Brno.

Geršl M., Travěnek F. (2002): Gejírové stalagmity Hranického krasu ve světle nových poznatků. – *Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat. Sborník referátů*: 26–30. Olomouc.

Geršl M. (2013): Výsledky novodobých výzkumů a model geneze raftových – gejírových stalagmitů. – *Acta speleologica*, 4: 38–47. Průhonice.

Himmel J. (2013): *Ponorná říčka a její přítoky*. – Archiv ČSS ZO 6–11: 28 s., 4 str. bar. příl. Brno.

Jol H.M. (2008): *Ground Penetrating Radar Theory and Applications*. – Elsevier: 1–524. Amsterdam.

Klimchouk A., Ford D. (2000): Types of Karst and Evolution of Hydrogeologic Setting. – In: Klimchouk A.B., Ford D.C., Palmer A.N., Dreybrodt W. (Eds.): *Speleogenesis. Evolution of Karst Aquifers*: 45–53. National Speleological Society. Huntsville.

Petránek J. (1983): *Encyklopedický slovník geologických věd*. – Český geologický ústav v Nakladatelství Československé akademie věd: 852 s. Praha.

Rez J. (2010): *Strukturně-geologický vývoj jižní části Moravského krasu*. – Disertační práce: 1–65. Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Vysoká H. (2016): *Hydrogeologický výzkum Hranické propasti*. – Nepublikovaná Závěrečná zpráva pro projekt Expedice Neuron nadačního fondu Neuron: 265 s. Praha.

Příloha 2 - Nejčastější lingvistické a typografické chyby

Světové strany

Podstatná jména se zkracují velkými písmeny bez tečky: sever (S), jih (J), východ (V), západ (Z); podobně složeniny severovýchod (SV) atd. U textů typu: puklinové systémy směru S–J, SV–JZ se mezi zkratkami světových stran používá pomlčka (alt a 0150 na numerické klávesnici).

Přídavná jména apod. se zkracují malými písmeny s tečkou: severní (s.), severněji (s.), jižní (j.), jižněji (j.), východní (v.), východněji (v.), západně (z.), západněji (z.); podobně složeniny severovýchodní (sv.) apod. Výraz severojižní zlomová linie se zkrátí: s.-j. zlomová linie (tedy se spojovníkem).

Nezkracují se výrazy jako: nejjižněji nebo pokud geografickým označením začíná věta: „Jižně od brlohu je další...“ nebo: „Jih je na levoboku“.

Nejčastější typografické chyby

Krát se nepíše jako malé x, ale jako alt a na numerické klávesnici 0215, tedy ×.

Pomlčka se píše alt a 0150. To, co je vpravo dole na klávesnici nebo vpravo nahoře na numerické klávesnici, je spojovník, a ten má jiné použití (například se píše v názvu Sloupsko-šošůvské jeskyně nebo s.-j. zlomová linie).

Příloha 3 - Autorský zákon – copyright

Ochrana duševního vlastnictví je upravena autorským zákonem. Každý stát má vlastní autorský zákon, více nebo méně přísný a státy na jeho dodržování přímo dohlížejí nebo si najímají příslušné agentury či právní kanceláře. Většina mezinárodních vydavatelství má ještě specifické úpravy (většinou zpřísnění) podmínek použití, využití a šíření již vydaných děl. Vlastní copyrightová ochrana vydaného díla je upravena vydavatelskou smlouvou s autorem. U knižních publikací pak přechází z vydavatele zpět na autory anebo jejich dědice po době danou smlouvou, nebo po vydání příslušných množství vydání. U většiny mezinárodních časopisů přechází práva k vydání na vydavatele licenční smlouvou, vlastní copyright však zůstává autorovi/autorům. Doba ochrany díla většinou končí až 70 let po smrti autora!!! Toto je potřeba brát v úvahu.

Proto nelze citovat souvislé pasáže z děl (ani neupravené/nezměněné věty) bez řádné citace zdroje a jeho uvedení v seznamu použité literatury. Proto nelze prostě přetisknout obrázek z jiného díla, bez toho, aby k takovému činu nebyl připojen souhlas vydavatele nebo autora/ů nebo jejich dědiců (ve smyslu vydavatelských smluv) nebo neuplynula-li lhůta 70 let od smrti posledního z autorů (proto většinou nemůžete z knihoven získat elektronickou verzi tisků vydaných po roce 1914, jen xerokopii). Souhlas musí být udělen písemně! Ústní souhlas není k ničemu! Pozor – pokud přetisknete (bez úpravy) obrázek či jinou přílohu a doplníte vlastními náčrtky, pak se na toto převzetí copyrightový souhlas rovněž vztahuje, i když se jedná „pouze“ o podklad! Některá vydavatelství tolerují, pokud převezmete obrázek a změníte v něm barvy nebo fonty či šrafy, jiná to netolerují vůbec, pokud není obrázek změněn např. v průběhu kontur, hranic,... Nejlépe je obrázek převzít a celý překreslit a doplnit svými doplňky. Nicméně tím nejste osvobozeni od uvedení zdroje a jeho řádného citování v seznamu literatury. Např.: „geologický podklad a mapa jeskyně podle Nováka a kol. (1988; doplněn, změněn, upraven...“ atd. podle toho, co se s tím podkladem spáchalo).

V posledních ročnících Speleofóra se objevují následující hlavní prohřešky proti autorskému zákonu:

- Použití mapového díla nebo výřezu z něho (Kartografia, ShoCart, Česká geologická služba apod.) jako podkladu pro jakoukoli přílohu – nelze bez výslovného písemného souhlasu vydavatele (někteří to zpoplatňují podle velikosti převzatého mapového díla či jeho výřezu).
- Přetištění již publikovaného článku včetně příloh v nezměněné podobě. Překlad článku a popisků k přílohám do jazyka českého není nějakým významným problémem vyjma problému etického, proč tisknout identicky to, co již bylo někde otištěno... Ale přetisknout přílohy beze změn nebo bez souhlasu vydavatele původního díla nelze.
- Přetištění příloh (většinou grafických – map, náčrtů, obrázků, schémat) bez souhlasu vydavatele (viz výše) a bez jakýchkoli změn nebo doplnění jako podkladu pro nové vlastní náčrtky.

Je jasné, že zdroj se vždy musí řádně odcitovat a uvést do seznamu literatury. Ještě že GoogleEarth nebo mapy.cz si zdroj do obrázku vtisknou, ale do popisku k příloze se musí uvést, zejména pak pokud se tam zdroj neotiskne, nebo je stažená část zmenšena oříznutím (např.: mapa: zdroj GoogleEarth).